

ROADMAP – askeleet kielitietoisen koulun kehittämiseen

Arviointiteemat ja arvioinnin kohteet

Työkalu koostuu yhdeksästä arviointiteemasta. Teemojen toteutumista koulun arjessa arvioidaan 32 arvioinnin kohteen kautta.

Arviointiteemat ovat kielitietoisen toimintakulttuurin ydintä. Niiden kautta tarkastellaan, miten koulun opetuskielen oppimista tukevaa toimintaa voidaan kehittää. Teemat kytkeytyvät toisiinsa ja ovat osittain päällekkäisiä. Teemoja ovat Kielitietoisuus, Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen, Metakielellinen tietoisuus, Kielen merkitys oppimisessa, Monikielisyyden arvostaminen, Kielenoppimisen edistäminen koulun ulkopuolella, Koulun monikielisyyden hyödyntäminen, Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi sekä Ammatillinen kehittyminen.

Teemat sisältävät useita **arvioinnin kohteita**. Ne esittävät periaatteita, menetelmiä ja toimintatapoja, joiden avulla teemoja toteutetaan koulun arjessa. Niiden avulla koulua ja sen toimintaa kehitetään koko kouluyhteisön voimin. Itsearviointityökalussa arvioinnin kohteet konkretisoituvat väittäminä, joita kaikki kouluyhteisön jäsenet arvioivat omista näkökulmistaan.

Abbr.	ARVIOINTITEEMAT	ARVIONNIN KOHDE: MITEN TEEMA TOTEUTUU KOULUN ARJESSA?	Nr. of the dimension
AW	Kielitietoisuus	Kieli oppimisen ytimessä	1
		Kielellisenä mallina toimiminen	15
		Riittävän haastavia tehtäviä	31
DEW	Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen	Kielen erityispiirteiden opettaminen	12
		Tietoisuus puhutun ja kirjoitetun kielen eroista	16
		Puhumisen ja kirjoittamisen taitojen edistäminen	17
		Kuuntelun ja lukemisen taitojen edistäminen	18
ML	Metakielellinen tietoisuus	Oppiaineiden/tiedonalojen kieli ja monilukutaito	13
		Kieleen liittyvät käsitteet	14

Tämä on Euroopan nykykielten keskuksen (ECML) rahoittamassa hankkeessa "ROADMAP – askeleet kielitietoisen koulun kehittämiseen" (2017-2019) kehitetty tuote. Euroopan nykykielten keskus on Euroopan neuvoston alainen taho, joka kehittää kielenopetusta ja kielikasvatusta jäsenmaissaan.

www.ecml.at/roadmapforschools

LIL	Kielen merkitys oppimisessa	Kielen merkitys aineenopetuksessa	6
		Kielellisten taitojen kehittäminen	7
		Monikielisyys oppitunneilla	24
		Monikielisyyden hyödyntäminen oppimisessa	30
		Aiemman tiedon ja kokemuksen hyödyntäminen	32
ATT	Monikielisyyden arvostaminen	Oppilaiden kielten arvostaminen	8
		Monilukutaidon kehittymisen seuranta	9
		Monikielisyyden edistäminen	23
		Monikielisyyden esillä pitäminen koulussa	25
INF	Kielenoppimisen edistäminen koulun ulkopuolella	Mahdollisuudet oppia kieltä koulun ulkopuolella	19
		Oppilaiden kielellisten taitojen tukeminen kotona	20
LANG	Koulun monikielisyyden hyödyntäminen	Tietoisuus oppilaiden kielistä	11
		Tietoisuus henkilökunnan kielistä	22
		Tietoisuus perheiden kielistä	26
OR	Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi	Koulun henkilökunnan monikielisyyden hyödyntäminen	21
		Tulkkaus-/käännöspalveluiden hyödyntäminen	27
		Laajemman yhteisön monikielisyyden hyödyntäminen	28
		Keskeiset tiedotteet usealla kielellä	29
PD	Ammatillinen kehittyminen	Ammatillista kehittymistä tukevat rakenteet	2
		Suunnittelu ja arviointi	3
		Opettajien tietoisuuden kehittäminen	4
		Opettajien yhteistyö	5
		Oppiva yhteisö	10

Arviointiteemojen kuvaukset

Kielitietoisuus: kieli on opetuksessa oppimisen ytimessä, koulun koko henkilökunta toimii kielellisenä mallina ja oppilaille annetaan riittävän haastavia tehtäviä.

Kielitiedon ja kielitaidon kehittäminen: opettajat kiinnittävät huomiota kielen erityispiirteisiin opetuksessaan, kasvattavat oppilaiden tietoisuutta puhutun ja kirjoitetun kielen eroista sekä edistävät oppilaiden lukemisen/kirjoittamisen ja kuuntelun/puhumisen taitoja.

Metakielellinen tietoisuus: jokaisen oppiaineen opetuksessa huomioidaan oppiaineiden/tiedonalojen kieli ja kehitetään oppilaiden monilukutaitoa. Jokaisen oppiaineen oppitunneilla tutustutaan ja opitaan kieleen liittyviä käsitteitä.

Kielen merkitys oppimisessa: aineenopetuksessa tunnustetaan kielen merkitys ja edistetään oppilaiden kielellisten taitojen kehittymistä. Oppilaiden monikielisyttä hyödynnetään opetuksessa ja oppimisessa ja oppimista edistetään hyödyntämällä aiemmin opittuja tietoja ja kokemuksia.

Monikielisyden arvostaminen: oppilaiden kaikkea kielitaitoa arvostetaan ja heidän monilukutaidon kehittymistä seurataan. Asenteet ilmenevät kielitietoisten käytäntöjen hyödyntämisenä opetuksessa sekä tapoina pitää monikielisyttä esillä koulussa.

Kielenoppimisen edistäminen koulun ulkopuolella: koulu tukee oppilaiden mahdollisuuksia oppia kieltä ja kehittää kielellisiä taitoja kotona ja koulun ulkopuolella.

Koulun monikielisyden hyödyntäminen: tietoisuus oppilaiden, henkilökunnan ja perheiden kielistä sekä tietoisuus siitä, miten ja milloin niitä voidaan hyödyntää helpottamaan oppilaan integraatiota kouluuyhteisöön.

Vasta maahan tulleiden oppilaiden ja perheiden huomiointi: vasta maahan tulleita oppilaita ja perheitä tuetaan hyödyntämällä yhteydenpidossa kouluuyhteisön monikielisyttä sekä tulkkaus- ja käännöspalveluita. Perheitä voidaan tukea esimerkiksi laatimalla keskeiset asiakirjat ja tiedotteet eri kielillä.

Ammatillinen kehittyminen: rakenteet tukevat opettajien ammatillisen kehittymisen suunnittelua ja arviointia, opettajien tietoisuuden ja yhteistyön kehittämistä sekä oppivan yhteisön luomista ja tukemista. Tällaista toimintaa ovat esimerkiksi toimintatutkimus ja yhteisöllinen oppiminen.